

[Socialministeren.]

arbejder med i socialministeriet, så jeg kan tilsige min fulde støtte til det forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om fastsættelsen af offentlige standarder og normer for det offentliges serviceydelser (af Simonsen m.fl.).

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. II) findes i tillæg A. sp. 1781, fremsættelsen i tidenden sp. 305).

Forslaget sattes til forhandling.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Det forslag til folketingsbeslutning, som nu er til behandling, vedrører efter sin ordlyd alene socialministerens område, men problemerne om fastsættelsen af standarder og normer for det offentliges serviceydelser vedrører også andre områder. Jeg er derfor nået til enighed med de forskellige berørte ministre om, at jeg svarer forslagsstillerne på samtlige ministres vegne, og jeg vil samtidig komme ind på nogle mere generelle betragtninger om problemerne.

De seneste års stærke vækst i de offentlige udgifter og deraf følgende forøgelse af skatetrykket og den offentlige diskussion om den manglende balance i dansk økonomi har skabt en voksende interesse i offentligheden for den kvalitet, som det offentliges serviceydelser bliver fastlagt i. Det synes at være en udbredt og ofte overdreven opfattelse, at der gør sig en vis overdådighed gældende, når der disponeres hos staten og kommunerne. Det gælder såvel med hensyn til bygninger som inventar og personale. Det var jo det, der var udgangspunktet for den redegø-

relse, Kommunernes Landsforening gav i sommeren 1971, og hvori det blev påpeget, at kommunerne på en række punkter var bundet til centralt fastsatte standarder og normer, der i sig selv virkede oppustende på den offentlige aktivitet.

Det var også denne redegørelse, der dannede udgangspunktet for den daværende finansministers redegørelse her i tinget i august 1971, og som igen dannede baggrunden for det forslag til folketingsbeslutning, som hr. Simonsen m.fl. fremsatte i december sidste år, og som vi behandlede her i tinget i januar i år.

Som jeg fremhævede under behandlingen i januar, har standardproblemet også en anden side end den, der vender direkte ud mod kommunerne. Det er et generelt standardproblem, som også gælder de områder, som styres 100 pct. af staten. Det generelle spørgsmål er: hvordan kan vi måle de resultater, der kommer ud af den offentlige indsats? Hvad er produktiviteten og effektiviteten i den offentlige sektor? Vi ved, hvor mange ressourcer der bliver sat ind. Indsatsen kan måles i form af arbejdskraft, materialer m.m. Men hvordan er sammenhængen mellem indsats og resultat?

I private virksomheder har man i mange år beskæftiget sig med produktivitetmåling og effektivitetmåling, og her er det jo også muligt, fordi resultatet i en privat virksomhed kan sælges; der er en pris på det. Men en tilsvarende pris har vi ikke, hvor det drejer sig om de offentlige ydelser.

Denne mere generelle del af standardproblemet er meget vanskelig at indkredse. I budgetdepartementet arbejder man hermed, men som jeg sagde i min redegørelse i januar, er der ikke tale om undersøgelser, der vil resultere i store rapporter og betænkninger. Det afgørende er, at man forsøger at lægge disse betragtninger ind i det løbende budgetarbejde, således at vurderingen af de præstationer, som det offentlige yder, bliver en del af budgetarbejdet. Man skal ikke blot diskutere, hvor mange penge der skal bruges på de enkelte offentlige områder, men også, hvor meget skatteyderne får for de penge, der bliver anvendt.

Men det er ikke så meget den generelle del af standardproblemet, der er til debat i dag. Det er problemerne vedrørende de bindinger, der bliver lagt på kommunerne. Under

[Økonomi- og budgetministeren.]

de forhandlinger, som regeringen i foråret og sommeren havde med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen om begrænsninger i den kommunale aktivitet ud fra konjunkturmæssige hensyn, drøftede man også spørgsmålet om lempelser i de nuværende standard- og normkrav fra statens side. Der blev truffet aftale med de kommunale organisationer om at tage spørgsmålet op til forhandling, når der havde været en drøftelse heraf i regeringen.

De centralt fastsatte krav over for kommunerne har jo også sammenhæng med de igangværende bestræbelser på i øvrigt at frigøre kommunerne i deres dispositioner gennem overgang fra refusioner til generelle tilskud. Jo større andel af udgifterne kommunerne selv skal finansiere, desto større tilskyndelse vil der være til at finde de mest rationelle løsninger på de kommunale opgaver. I det omfang, der fra centralt hold fastlægges detaljerede krav til udførelsen af anlæg eller til drift af institutioner m.v., modvirker man jo i nogen grad sigtet med at pålægge kommunerne et større finansielt ansvar.

Regeringen er da også enig i de grundbetragtninger, der ligger bag forslaget til folketingsbeslutning, som vi behandler i dag. I de forhandlinger, som man meget snart skal have med de kommunale organisationer, vil man da også på en række felter gå ind for lempelser og smidiggørelser.

Jeg ved selvfølgelig ikke, hvad der bliver resultatet af disse forhandlinger, og må derfor i det følgende nøjes med at give et katalog over de vigtigste forhandlingspunkter, således som de er fremgået af det arbejde, der er udført inden for et udvalg i regeringen, der har beskæftiget sig med standard- og normproblemerne.

På socialministerens område vil jeg for det første nævne, at regeringen er indstillet på, at den tekniske og økonomiske godkendelse af nye plejehjem, som hidtil har ligget i boligministeriet, fra 1. april 1973 bliver lagt ud til de kommunale myndigheder. Det vil ske i sammenhæng med overvejelserne om etablering af såkaldte beskyttede boliger for ældre. Sundhedsstyrelsens funktion i godkendelsesproceduren tænkes samtidig overført til amtslæggen. Socialministeriets godkendelse i henhold til omsorgsloven kan

herefter ske på grundlag af en erklæring om, at de gældende normer er opfyldt.

Ifølge udkastet til lovforslaget om den sociale bistandslov vil socialministerens godkendelse af plejehjem helt overgå til lokale myndigheder fra den 1. april 1974.

For det andet vil jeg med hensyn til daginstitutioner for børn henvise til, at socialministerens oplæg til forhandling med kommunerne også indebærer en forenkling af de centralt fastsatte standarder og normer.

Det gælder såvel vedrørende den administrative behandling af en ansøgning og oprettelse og godkendelse af en ny daginstitution som de bygningsmæssige standarder.

For det tredje må jeg sige, at socialministeriet derimod ikke ønsker at overlade beføjelsen til at normere personalet til den enkelte daginstitution til de kommunale myndigheder. Man mener, at det af pædagogiske grunde er væsentligt at fastholde visse centrale normer.

Inden for socialministeriets område er der yderligere overvejelser om en ændring, som dog ikke direkte vedrører de kommende forhandlinger med kommunerne. Problematikken på statens område er en anden. Her er spørgsmålet snarere, at der sikres de centrale myndigheder mulighed for at fastlægge og kontrollere niveauet for standarden af de offentlige ydelser. Med andre ord: sikre, at der ikke sker en ukontrolleret standardglidning. Jeg kan som et konkret eksempel på de bestræbelser, der udfoldes i det daglige budgetarbejde i denne henseende, oplyse, at socialministeren agter at skærpe proceduren for ændringer i antallet af pladser for elever eller patienter på institutioner under børneforsorgen og særfor sorgen, således at der ikke uden de centrale myndigheders godkendelse kan ske ændringer i pladsantallet.

På undervisningens område er der også forslag til ændringer. For det første fastsætter folkeskoleloven og de dertil knyttede regler standard og normer vedrørende bl.a. holdstørrelser, klassekvotienter og deltimer. Som instrumenter til styring af lærerforbruget er disse bestemmelser næppe hensigtsmæssige, og det må frygtes, at dette regelsystem vil vanskeliggøre ønskede pædagogiske fremskridt.

I undervisningsministerens udkast til forslag til lov om folkeskolen er det foreslået,

[Økonomi- og budgetministeren.]

at der indføres et nyt styringssystem, som giver ministeren bemyndigelse til at fastsætte rammer for skematimeforbruget. Disse regler vil kunne udformes på en sådan måde, at der gives kommunerne mulighed for inden for visse grænser at afpasse skematimeforbruget efter lokale forhold.

For det andet vil jeg gerne nævne vedrørende anlæg af folkeskoler, at det er hensigten at forhandle med de kommunale organisationer om en revision af 1938-cirkulæret, gående ud på, at cirkulærebestemmelserne alene skal være af vejledende karakter bortset fra visse sikkerhedsmæssige og pædagogiske mindstekrav.

Den tredje ændring vedrører erhvervsuddannelserne. Her kan de maksimale holdstørrelser måske nok forekomme lave, og det er da også undervisningsministerens hensigt at ændre disse bestemmelser.

For det fjerde kan man sige om de tekniske skoler, at her er timetallet for lærlinge 40 ugentlige timer. Dette forekommer ganske højt, og pædagogiske såvel som økonomiske grunde kan tale for et mindre ugentligt timetal. Undervisningsministeren er indstillet på at nedsætte timetallet, men det kræver, som man vil vide, forhandlinger med og tilslutning fra de faglige udvalg.

For det femte vil jeg på undervisningsministerens område erindre om, at det i fritidsloven bestemmes, at kommunerne skal oprette ungdomsskolehold, når mindst 12, 10 eller 2 elever har tilmeldt sig henholdsvis et alment, et prøveforberedende eller et specialundervisningskursus. Dette gælder for det første hold inden for et fag og er ikke ensbetydende med, at kommunerne er forpligtet til at oprette parallelhold, hver gang man har nået det pågældende antal elever. Ved en kommende ændring af fritidsloven kunne man eventuelt indføre en styring af lærertimeforbruget i ungdomsskolen efter tilsvarende principper, som tænkes anvendt i udkastet til lov om folkeskolen, ligesom man naturligvis må overveje ungdomssko-

lens relation til folkeskolen i forbindelse med udvidelsen af undervisningspligten.

På indenrigsministerens område har jeg 3 bemærkninger, jeg gerne ville gøre.

For det første er der standardproblemer for børnetandplejen. Indenrigsministeren vil forhandle med kommunerne om lempelse med hensyn til etablering af klinikker.

Indenrigsministeren forhandler også — det er det andet problem — med de kommunale organisationer om ny lovgivning vedrørende svangerskabshygien og fødselshjælp, og man er indstillet på lempeligere krav.

For det tredje er man indstillet på at gennemføre en tilsvarende smidiggørelse og lempelse, for så vidt angår sundhedsplejerskeordningen og hjemmesygeplejen. Det er hensigten, at der skal fremkomme lovforslag herom i indeværende samling.

På en række af de områder, jeg har nævnt her, gælder det, at ændringer af standarder og normer også skal forhandles med personaleorganisationerne. Ved de kommende overenskomstforhandlinger vil regeringen have en skærpet opmærksomhed rettet mod de bestemmelser, der indeholder krav med hensyn til bemanning, holdstørrelse, timetal osv., og som derved virker oppustende på de offentlige serviceydelser og for de følgende år indskrænker dispositionsfriheden såvel hos stat som kommuner.

Inge Fischer Møller: Jeg kan indledningsvis i det store og hele henvise til mine bemærkninger, da vi første gang behandlede et forslag fra det konservative folkeparti, som næsten er identisk med det forslag, vi i dag har til første behandling.

Inden jeg går over til en nærmere omtale af forslaget, synes jeg, det bør fremhæves, at hele problematikken om de offentlige standarder og normer har gennemgået en udvikling, således at man nu interesserer sig for den problemkreds i et meget videre perspektiv. Det fremgik jo klart af det, ministeren lige har sagt, at det ikke bare er

[Inge Fischer Møller.]

standard- og normkrav på det sociale område, der interesserer.

Også jeg er helt enig i, at problemerne rækker langt videre. Det, der er afgørende for mig, når vi drøfter forslaget, er, at der ikke sker nogen forringelse af den sociale standard. Jeg kan naturligvis være helt enig i, at vi skal søge at nå frem til besparelser, hvor vi kan, og at også det sociale område må være i søgelyset. Jeg tror dog, man skal være opmærksom på, at tingene nok er lidt vanskeligere, end de ser ud ved første øjekast. Jeg er stadig af den opfattelse, at vi i vor diskussion skal sondre mellem de krav, der gælder personaleområdet, og kravene til de tekniske standarder.

Jeg må på forhånd tage afstand fra, at der for tiden er for meget personale på vore institutioner. Jeg synes ikke, det er det indtryk, man får, når man i det daglige har med disse sager at gøre. Jeg tror, at en blank accept af det konservative forslag på dette punkt vil indebære en meget alvorlig fare for, at vi sænker niveauet, og det kan jeg ikke medvirke til.

Derimod vil jeg ikke afvise, at vi kan nå fornuftige resultater ved at forenkle de tekniske standard- og normkrav. Et af de punkter, hvor vi nok kan nå længst, er hele problematikken omkring godkendelsesproceduren. De regler, vi kender i dag, er for stive og må derfor laves om. Når vi nu kan diskutere disse ting med begrundet håb om at nå til fornuftige resultater, er det — og her kan jeg igen henvise til mine tidligere udtalelser her i tinget — i lyset af, at vi har fået en kommunalreform og står over for gennemførelsen af en socialreform. Der er skabt større enheder, og der er ønske om decentralisering af kompetence. Men jeg tror, at man skal være opmærksom på, at en sådan udlægning af retten til selv at bestemme meget vel kan rejse nye spørgsmål, som skal løses. Jeg tænker her på, at staten har en helt naturlig interesse i at være med i beslutningsprocessen.

Nu vil forslaget gå i udvalg, og vi må så i det arbejde, som skal foregå dér, se, hvor langt vi kan komme. Men jeg kan på forhånd erklære mig positivt indstillet og vil gerne bidrage til, at vi kan nå frem til et efter socialdemokratiets opfattelse godt resultat.

Nathalie Lind: Mit partis ordfører, hr. Holger Hansen, er desværre forhindret i at være til stede, men jeg skal på hans vegne komme med nogle enkelte bemærkninger, måske ikke så meget til selve dette forslag som til den behandling af forslaget, som har fundet sted.

Jeg synes, det er bemærkelsesværdigt, at økonomiministeren holder en tale, som vi næsten alle kan være enige i, men som vel stort set er en gentagelse af den, der blev holdt her i tinget den 14. januar i år. Jeg er vel opmærksom på, at ministeren nævner de forskellige fagministerier, hvor man arbejder med planer om ændring af de krav, der stilles fra centralt hold. Men jeg har en fornemmelse af, at den megen velvilje, der lyder fra regeringens side, når vi diskuterer disse ting, ikke endnu har givet sig udtryk i konkrete forslag.

Jeg har selv haft lejlighed til at sidde i det udvalg, som sidst behandlede forslaget, og vi måtte ende med at afgive en beretning, da det ikke var muligt at komme til bunds i tingene, bl.a. fordi regeringen, som det også er blevet sagt her i dag, fortsat forhandler med kommunerne om dette spørgsmål og naturligt nok ønsker disse forhandlinger bragt til en afklaring, inden man vil komme med det endelige forslag til folketinget.

Derfor kan jeg kun beklage, at der på de områder, som er taget op, og som mit partis ordfører her i januar måned gav udtryk for venstres enighed i, nemlig at give kommunerne større beføjelser, så de selv fik ansvaret for bl.a. de tekniske normer, endnu intet konkret er sket.

Dertil kommer vel, som det også blev nævnt af økonomiministeren, at vi nu foruden ved dette forslag får en naturlig anledning til at behandle alle disse spørgsmål, når socialministerens forslag til bistandslov snart fremsættes her i tinget. I overensstemmelse med kommissionens arbejde, men uafhængigt af det, der er lagt op til her, er der jo forslag om, at tilsynsmyndighed og godkendelsesmyndighed i videre udstrækning skal overgå til kommuner og amtskommuner.

Jeg tror, at hvis vi virkelig skal komme til bunds i denne sag og virkelig skal opnå det, vi vel alle tilsigter: så gode løsninger som muligt og løsninger, der er i overensstemmelse med, hvad befolkningen ønsker

[Nathalie Lind.]

på disse områder, må vi også inddrage det, som jeg ser at ministeren i sit udkast til bistandslov lægger megen vægt på, nemlig at vi i højere grad kommer over på at yde praktisk bistand i hjemmet. Det betyder ikke, at disse ting her bliver overflødige, for det er klart, at for den gruppe mennesker, som skal have ophold på institutioner, må vi lave så gode forhold som muligt. Men det betyder måske nok, at det er en ting, som regeringen bør tage med ind i sine overvejelser og sine forhandlinger med kommuner og amtskommuner, når man nu vil gå videre med disse forhandlinger.

Vi andre ved kun fra aviserne, hvad der er sket på dette område. Men jeg kan ikke sige andet, end at jeg håber, at der snart må komme en afklaring, så dette arbejde kan komme i gang, og at man med henblik på den videre behandling af bistandsloven må få oplysning om, hvad der er tanken med hensyn til overgangen til generelle tilskud.

Jeg kan på venstres vegne sige, at vi som hidtil med interesse vil gå i gang med et arbejde herom. Der er på forskellige områder ting, vi gerne vil pege på. Vores håb er blot, at der snarest må komme realitetsforhandlinger i gang.

Gunner Baunsgaard: Som det allerede i sidste folketingssamling blev betonet af socialministeren ved 1. behandling af dette forslag, skulle den nye amts- og kommunestruktur medføre forenklinger og decentraliseringer. Det gjaldt også i sagen om standarder og normer i offentligt byggeri og ansættelse af personer ved børneinstitutioner, daginstitutioner for ældre og plejehjem.

Økonomi- og budgetministeren nævnte i sit indlæg i sidste samling, at det var tanken at iværksætte en systematisk gennemgang af standardproblemerne, og at man ville føre en drøftelse med kommunerne og amtskommunerne i forbindelse med budgetsamarbejdet. Jeg kan forstå, at det er blevet nævnt og måske drøftet en lille smule, men at dømme efter økonomi- og budgetministerens svar her er det de tanker, der er kommet fra de forskellige ministre, der nu skal behandles i regeringen og først derefter forhandles med kommunerne.

Det, der er sket i plejehjemssektoren og også ved børneinstitutioner/byggeriet, er no-

get, der er afledt af den udviklingstendens, der er i vort samfund. Her nævnte hr. Dahlggaard i sidste samling den kødannelse, der er foran alle institutioner.

Da vi fik den nye amts- og kommunestruktur, havde vi en ramme, der skulle fyldes ud. Efterhånden som tingene falder på plads og diskussionen om opgave- og byrdefordelingen om en tid tilendebringes, er det naturligt, at amter og kommuner får tildelt opgaver, som de lettere kan løse, da de jo står med problemerne, end hvis det skal dirigeres fra centralt hold. De sociale og sundhedsmæssige opgaver er lagt ud til amter og kommuner. Der må også følge beføjelser med som en konsekvens af lovgivningen herom.

I det nu foreliggende forslag er der et nyt afsnit om refusionsordninger, og vi vil fra det radikale venstres side gå fordomsfrit ind i en drøftelse af principperne for refusions-systemet.

Der tales om, at der kan blive slækket på normer og kvaliteter. Jeg tror ikke på det, for de mennesker, der bliver valgt til at varetage problemerne, vil være sig deres ansvar bevidst. Men vi må huske på, at fremover vil plejehjemmene blive beboet af et tungere klientel end hidtil.

At der ikke må ske en forskelsbehandling, er jeg enig i. Jeg vil påpege, at selv om vi fik oprettet større kommuner ved kommunalreformen, er der stadig væk store forskelle. Vi har endnu små kommuner, der betinger, at amtsrådene må være med i billedet med hensyn til de problemer, vi her taler om. Hvis vi f.eks. sammenligner Århus kommune med sine 225.000 indbyggere og Ringkøbing amt med sine 245.000 indbyggere, men dækkende en niendedel af landets areal, vil vi se, at der stadig væk er brug for, at amtsrådene er med i det koordinerende arbejde.

Amtsrådenes tilsynsvirksomhed, deres indflydelse på placeringen af plejehjem og deres tilskyndelse til kommunerne til at lægge vægt på opførelse af pensionistboliger må også nævnes her.

Det nævnes i bemærkningerne til forslaget, at anlægsudgifterne er mindre tungtvejende end driftsudgifterne, og det må man give fuldstændig ret i, når man har set, hvordan alting udvikler sig ude i amterne og kommunerne. Alene af den grund må der en ny-

[Gunner Baunsgaard.]
tænkning til; der må tænkes på alternative muligheder til det, vi kender.

Det skal være mit ønske, at det initiativ, som de konservative har taget for at skabe en styringsmekanisme og en planlægning på disse områder, kan føre til noget positivt.

Vi må erkende, at daginstitutioner- og plejehjemsområdet er kostbart for samfundet. Jeg erkender, at både børnene og de ældre i samfundet har krav på vores bevågenhed. Men et fortsat ressourceforbrug på de to områder kan blive hæmmende, fordi institutionerne da ekspanderer så hurtigt, at de vil tiltrække både kræfter og midler, som netop skulle anvendes på andre socialpolitiske områder også. Derved kan socialpolitikken komme til at lide skade.

Man kan godt være bekymret for, om vi investerer rigtigt, for området er kompliceret, og det er meget uigennemsigtigt. Derfor vil det bevirke, at det går ud over ressourceforbruget.

En af socialforskningsinstituttets undersøgelser har bevist, at behovet for plejehjem er stigende, jo flere plejehjem vi opfører. Det er helt afgjort, at de centralt fastsatte normer har en sammenhæng med en alt for traditionel planlægning i vort samfund. Efter nogle prognoser prøver man at beregne, f.eks. hvor mange plejehjemspladser der er brug for om 5, 10 eller 15 år. Derefter beregner man, hvor mange af f.eks. de over 65-årige der har behov for plejehjemsophold. Derudfra prøver man at opstille et behov for plejehjemspladser, og på samme måde går man frem med hensyn til børnehavpladser.

Det, man kommer til, er resultatet af en befolkningsfremskrivning, og denne form for planlægning kan have store svagheder. Det medfører nemlig, at vi ligesom river tingene ud af deres sammenhæng. Når jeg kommer til den konklusion, er det, fordi vi bruger en traditionel planlægningsteknik, som får os til at tro, at hver enkelt social- og sundhedsopgave kun kan løses på én måde. Eksempelvis kan en lang række af de forskellige hjælpeformer medvirke til løsningen af de ældres plejeproblem, omsorgs- og trivselsproblem. Jeg tænker her på plejehjem, pensionistboliger, dagcentre, kollektivhuse, langtidsmedicinske afdelinger, forskellige former for bistand i hjemmet, bistand til

familier, som hjælper de gamle, aflastningshjælp og madudbringning. Jeg må også lige nævne, at hr. Dahlggaard i sidste samling under forslaget 1. behandling nævnte udannelsen af hjemmehjælpere og husmoder-afløsere. Netop på dette område kan vi ved god tilrettelæggelse og med gode hjælpere være med til at udskyde et plejehjemsbehov i både tre og fire år.

Disse mange forskellige hjælpeformer må vi spille på. Både økonomisk og menneskeligt opnår man mest ved at løse hver enkelt opgave hensigtsmæssigt, samtidig med at det kan ske med den mindst mulige indsats af ressourcer. Jeg er tilhænger af, at disse opgaver lægges ud til kommunerne. De løses bedst ved et lokalt kendskab. Jeg har lige nævnt, at en virkelig balance når vi ved at styrke den amtskommunale indflydelse på planlægningen mellem primærkommunerne og de centrale organer.

Jeg synes lige, man kan nævne i den forbindelse, at nogle selskaber ude omkring i landet har store forretningsmæssige interesser i plejehjemsbyggeri og -drift, og også disse ting må nok tages op til en drøftelse. Kun amtskommunerne kan vurdere, f.eks. hvor mange plejehjemskrævende patienter man har i sygehussengene. Skulle der næsten ingen være, så er det i kraft af, at man har et veludbygget plejehjemsapparat, og det gør ikke noget, om der er lidt rigeligt med plejehjemspladser. Jeg går ind for, at kommunerne får opgaver og beføjelser — med den tilføjelse, at amterne må med ind i den koordinerende planlægning.

Vi er helt indstillet på, at problemerne omkring standarder og normer skal tages op til drøftelse. Vi kan fra det radikale venstre støtte forslaget og deltager med glæde i et udvalgsarbejde.

Kurt Brauer: Den administrative tanke, som ligger bag forslaget, er efter socialistisk folkepartis opfattelse god, og det skulle glæde mig, om forslaget kan provokere tinget og regeringen til at skaffe os en løsning på de meget væsentlige problemer, som rejses i forslaget og i forslagets bemærkninger.

Der er politik i denne sag, der er gennemførlig politik i denne sag, og det er da også mit indtryk, at hverken økonomi- og budgetministeren eller socialministeren stillet over for den politiske realisme, som forsla-

[Kurt Brauer.]

get er udtryk for, ligger på den lade side. Der sker faktisk noget i regeringen, der sker noget også i socialministeriet, som forslaget jo direkte henvender sig til.

Det er interessant, at regeringen har valgt at lade økonomi- og budgetministeren være, om jeg så må sige, regeringens ordfører i denne sag. Det antyder, at regeringen har vilje til at se sagen i en større sammenhæng, end forslagsstillerne lægger op til, og det kan der nok være behov for. Men det skal ikke tilsløre den kendsgerning, at forslagsstillerne har megen ære af den stædighed, hvormed de fastholder, at vel kan der være principielle overvejelser i denne sag, som er store og komplicerede, men der er her en lille håndfuld sager, som passende kan tages ud til særstudium og til gennemførelse.

SFs betænkelighed ved forslaget går hovedsagelig på andet led i teksten, hvor man taler om at overdrage kommunerne beføjelsen til at normere personale ved den enkelte daginstitution. Det er næppe tilrådeligt at slippe grebet om disse sager uden at stille i hvert fald et mindstekrav.

I øvrigt skal jeg blot henvise til min tale fra sidste gang, vi behandlede dette forslag, og slutte med at takke forslagsstillerne for genfremsettelsen af forslaget, udtrykke glæde over, at det er kommet, og konstatere, at vi glæder os til at møde forslaget igen i udvalget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Simonson): Det er vel egentlig sjældent, at et oppositionsforslag her i folketinget får en så positiv modtagelse fra samtlige ordførere, som tilfældet har været her i dag. Det vil jeg gerne sige de pågældende ordførere tak for.

Denne tak kunne jeg også udtale for 9 måneder siden, nemlig den 14. januar i år, da vi havde den samme sag til behandling. Det, man til gengæld kan beklage, er, at vi til trods for den positive vilje, der tilsyneladende er her i folketinget, ikke er nået nogen vegne — for det må vi vel nok konstatere i dag er tilfældet. Jeg skal heller ikke undlade at takke økonomi- og budgetministeren for en meget interessant, og jeg synes også en meget realistisk, svartale her i dag. Den var nøjagtig lige så interessant og realistisk, som den var den 14. januar i år. Den gang gav økonomi- og budgetministeren os

ligesom indtryk af, at det forslag, som vi fremsatte, måske var lidt overflødigt, for der var da ingen tvivl om, at det arbejde, som den tidligere regering her havde startet, det ville den nye regering videreføre. Jeg synes nok, man har lov til at sige, at de 9 måneder, der er gået, har bekræftet rigtigheden af, at det var nødvendigt at tage et initiativ.

Økonomi- og budgetministeren har til gengæld i dag ligesom søgt at give det indtryk af, at de problemstillinger, vi rejser i vort forslag her, kun er et enkelt lille hjørne af et stort område. Hertil vil jeg gerne anføre, at det er vi da fuldstændig enige i at det er. Når vi har taget disse specielle områder op, så har det sin baggrund i den rapport, som forhenværende finansminister Ninn-Hansen fremlagde den 31. august 1971. Det blev i rapporten anført, at hvad angik børneinstitutioner og plejehjem, var man i stand til meget hurtigt at gennemføre ændringer, således at man nåede det principielle mål, man havde. Det betyder selvfølgelig ikke, at man ikke interesserede sig for sagen på alle andre områder, på skoleområdet osv., som budgetministeren har været inde på i dag, men det måtte man så tage efterhånden.

Jeg synes også, vi her i dag har fået ret i, at det er nødvendigt at starte det sted, hvor det er lettest at komme i gang, for vi må jo konstatere, at regeringen ikke er kommet i gang endnu på dette område.

Vi kan prøve at se lidt tilbage i tiden. For det første har vi udgangspunktet i den redegørelse, som jeg nævnte før, fra den tidligere finansminister af 31. august sidste år. Det var den, der dannede baggrunden for vort forslag, der blev fremsat den 16. november sidste år — det er altså en jubilæumsdag i dag — et forslag, der kom til første behandling den 14. januar, hvor det fik denne positive modtagelse. I redegørelsen fra finansministeriet af 31. august 1971 fremgik det, at der allerede var udvalgsarbejde i gang på dette område, der vedrører plejehjem og børneinstitutioner, således at man meget hurtigt kunne løse problemerne.

Men da vi fik det forslag, vi fremsatte i november sidste år, til udvalgsbehandling, viste det sig, at dette udvalgsarbejde ikke længere fungerede, og socialministeren nedsatte nye udvalg til at se på denne sag i marts måned. De kom med betænkninger i

[Simonsen.]

slutningen af juli måned i år. Disse betænkninger indeholdt forslag, som vi har haft til drøftelse, og vi har i udvalget fået den besked, at man skulle fra regeringens side have drøftelser med Kommunernes Landsforening for at nå frem til en løsning. Men da vi skulle skrive beretning ved folketingsårets afslutning, måtte vi konstatere, at der intet var sket. Og jeg synes faktisk, vi må konstatere det samme i dag.

Budgetministeren nævner nogle eksempler på, hvad man fra regeringens side vil foretage, og siger bl. a., at for plejehjemmernes vedkommende vil der ske ændringer fra 1. april 1973. Jeg har ikke forstået helt klart, om disse ændringer kun går ud på, at godkendelsesproceduren lægges ud. Det er i sig selv et fremskridt, men det drejer sig jo om i samme forbindelse at få forenklet normkravene, for hvis man kører videre med de samme normer, men bare lægger beslutningsprocessen ud, så når man jo kun halvdelen af vejen. Det drejer sig om at få fastsat nogle enkle, generelle krav, som kommunerne selv kan træffe beslutningen ud fra.

I den forbindelse vil jeg gerne sige til hr. Kurt Brauer, at jeg var meget glad for den modtagelse, hr. Kurt Brauer i dag gav dette forslag. Jeg forstod, at hr. Kurt Brauers eneste betænkelighed i virkeligheden var den, at der måtte være nogle enkle, generelle krav, og deri er jeg enig med hr. Kurt Brauer, så der skulle sådan set ikke være nogen vanskeligheder med at finde frem til en løsning her.

Budgetministeren nævner videre for børneinstitutionernes vedkommende, at regeringen er betænkelig ved — og jeg forstod det sådan, at man faktisk var imod — at lægge ansvaret for normering af personalet ud til kommunerne. Det har jeg egentlig meget svært ved at forstå. Det er dog ulogisk i forhold til det system, man har for plejehjemmernes vedkommende, for her har man jo allerede i dag decentraliseret processen i forbindelse med ansættelse og normering af personale. Det må da være naturligt, at vi i hele denne administrative omlægning følger den samme logiske retningslinje. Det er, som om vi i dette folketing har lidt svært ved at efterleve det, der var intentionerne i kommunalreformen, nemlig en decentralise-

ring, som virkelig bevirkede, at vi flyttede beslutningsprocessen ud på de steder, hvor man har problemerne tæt inde på livet og derfor har den største mulighed for at træffe de rigtige afgørelser. Det er jo den decentraliseringsproces, man fra regeringens side ikke rigtig tør følge, og det synes jeg er meget beklageligt. Eksemplet med normering af personale for børneinstitutionernes vedkommende understreger efter min opfattelse det, jeg siger her.

Jeg håber, at regeringen nu efter den anden debat omkring denne sag i folketinget virkelig vil drage konsekvensen af de bemærkninger, som er kommet fra de forskellige ordføreres side. Jeg synes, det klart fremgår, at der i hvert fald er flertal i dette folketing for at efterleve de principper, som er fastlagt i forslaget, og derfor har det altså ikke være ubegrundet, at dette forslag bliver genfremsat. Jeg forestiller mig også efter den debat, der har været, at der i og for sig ikke er grund for nogen særlig lang udvalgsbehandling, men at vi måske ret hurtigt kan få dette forslag tilbage til en anden, sidste behandling her i folketinget og få det vedtaget som et pres over for den regering, som har bevist gennem de sidste 12 måneder, at den har talt meget om at ville løse problemet, men den har i virkeligheden ikke løst problemet. Jeg tror, det bliver nødvendigt uanset de gode intentioner, som der bliver lagt op til fra budgetministerens side, at dette folketing gennem en vedtagelse af dette forslag pålægger regeringen hurtigst muligt at få løst disse administrative problemer, således at der bliver tale om en forenkling, der også kan få de positive økonomiske konsekvenser, som vi alle sammen, også budgetministeren, er enige i, og som jo er afgørende ikke mindst for den økonomiske politik, som budgetministeren skal føre.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg skal ikke gå ind i enkeltheder, det kan der blive lejlighed til i det udvalg, som får forslaget til beslutning til behandling.

Når fru Nathalie Lind og hr. Simonsen og hr. Gunner Baunsgaard mente, at det var gået for langsomt, at der ikke var sket noget, så er det jo den slags ting, der er lette at sige. Jeg vil tro, man er enig i den betragtning, at det, der skal ske på dette om-

[Økonomi- og budgetministeren.]

råde, skal i hvert fald være gennemtænkt og gennemarbejdet. Jeg vil også tro, man vil være enig i den betragtning, at det må ske efter omhyggelige drøftelser med kommunerne. Jeg tror ikke, vi kan regne med, at man fra statsmagtens side blot kan opstille nogle normer og så gå ud fra, at de vil være rigtige og tilpasset de kommunale forhold, uden at man har haft en drøftelse med kommunerne.

Nu har vi altså nået det resultat, at vi har konkrete ting at forelægge kommunerne. Det har ikke foreligget tidligere, men nu har vi altså konkrete ting, som vi fra regeringens side vil forelægge kommunerne til drøftelse med henblik på at få det gennemført. Det er nævnt udtrykkelig i hvert fald for plejehjemmenes vedkommende, at godkendelsesmyndigheden skulle lægges ud til kommunerne den 1. april 1973, og det er vel praktisk utænkeligt, at det kan ske før. Den endelige sidste rest af socialministeriets godkendelsesopgave bliver flyttet den 1. april 1974 i forbindelse med bistandslovens gennemførelse. Selv om man finder, at det er gået lidt langsomt, så er sagerne nu i gang, og jeg tror, vi når positive resultater på en lang række områder.

Det var, som hr. Simonsen mente, at det måske nok i princippet var rigtigt, at man skulle se på disse standard- og normkrav også uden for socialministeriets område, fordi der også dér var behov for det, men man kunne udmærket godt tage et enkelt ministerium ud. Det tror jeg nu er lidt betænkeligt, hvis man ikke i sin tankeproces har tænkt det igennem, for de regler og normer, man på visse områder inden for socialministeriets område måtte nå frem til, kommer til at grænse op til de regler og normer, man på andre områder, f. eks. under undervisningsministeriets område, når frem til. Derfor tror jeg, det er rigtigt, at man skal prøve på at få så vidt muligt et samlet billede. Det har vi altså nu nået, for så vidt angår de tre ministerier, hvis konkrete forslag jeg nævned.

Hr. Simonsen fremsatte, hvis jeg har noteret det rigtigt ned, en bemærkning sålydende: man skal følge samme logiske retningslinje. Hr. Simonsen var bange for, at man brød dette logiske syn, når man med hensyn til dagsinstitutionerne ikke fra soci-

alministerens side ønskede, at det pædagogiske personale skulle være lokalt udnævnt. Jeg tror, man skal gøre sig klart, at selv om man altså skal have et samlet blik over det hele, og selv om man naturligvis må gå ud fra visse grundlæggende synspunkter, så kan man ikke lave noget uniformt; man må tage hensyn til, at der på forskellige områder kan gøre sig lokalt betingede forhold gældende eller andre hensyn gældende end dem, der ligger umiddelbart bag ved ønsket om at få fastsat standarder og normer, som man må tage med ind i sin betragtning. Det ville kunne virke lidt for mekanisk. Jeg har ikke selv personlig forudsætninger for at bedømme, om socialministerens vurdering med hensyn til det pædagogiske personale i daginstitutionerne er rigtig, men jeg har da så meget tillid til socialministeren og de rådgivere, jeg i øvrigt har hørt udtale sig om dette spørgsmål, at jeg tror, det er rigtigt.

Hr. Simonsen taler om, at nu skal man pålægge regeringen dette. Det ville da være lidt ejendommeligt, når regeringen har givet udtryk for, at den ønsker at fremme denne sag. Vil man opstille en bestemt dato, hvor det skal være gennemført? Hvis man bare vil have en mere politisk bestemt vedtagelse uden at have opnået de konkrete resultater, ja, så kan man selvfølgelig gennemføre det, hvis man kan skrabe et flertal sammen til det, men det tjener da ikke sagens formål. Det betyder da ikke, at det kommer til at gå hurtigere; det kan jeg i hvert fald vanskeligt forestille mig. Vi er indstillet på, at det skal gå så hurtigt, som det er saglig forsvareligt, og efterhånden som vi kan afvikle disse forhandlinger. Jeg gentager: på forskellige områder må dette også indebære forhandlinger med organisationerne, og disse forhandlinger med organisationerne vil komme til at foregå i forbindelse med overenskomstforhandlingerne og kan kun foregå i forbindelse med overenskomstforhandlingerne. Det betyder altså, at på visse områder vil den praktiske gennemførelse komme til at afvente resultatet af de overenskomstforhandlinger, der skal være til foråret.

Ordføreren for forslagsstillerne (Simonsen): Jeg hæftede mig meget ved budgetministerens bemærkning om, at tingene skulle være gennemtænkt og gennemarbejdet, inden man kom til de endelige løs-

[Simonsen.]

ninger. Det er jo et princip, som vi altid kan være enige i. Det har jeg taget til mig, og det skal vi huske — også i forbindelse med senere diskussioner, vi får her i tinget omkring andre spørgsmål som f. eks. økonomisk demokrati osv., men lad det nu ligge.

Det, der sådan set er interessant, når budgetministeren kommer op og svarer igen, er, at han ligesom søger at give udtryk for, at det skal nok komme til at gå alt sammen, og der er jo ingen tvivl om, at regeringen er meget positiv over for dette forslag. Ja men det var regeringen også den 14. januar, for 9 måneder siden, og vi må konstatere i dag, at der er jo ikke sket så farlig meget. Jeg kan faktisk ikke se, at der er sket noget på disse 9 måneder. Derfor synes jeg nok, der er grund til for folketinget at lægge dette pres på regeringen, og jeg går da ud fra, at regeringen vil handle hurtigt, i det øjeblik et folketingsflertal går ind derfor; det kan regeringen simpelt hen ikke undgå.

En enkelt bemærkning om selve tidsforløbet i det hele taget: det er da givet, at der skal være forhandlinger med de kommunale organisationer, og det er da også givet, at der skal være forhandlinger med personaleorganisationerne. Det kan der ikke være nogen som helst uenighed om. Jeg mener sådan set, der har været ganske god tid til det. Jeg gentager: der stod i den redegørelse, der kom fra finansministeriet den 31. august 1971, at på disse to områder, som vi har rejst her, kunne man meget hurtigt finde en løsning. Nu er der altså gået 15 måneder, og løsningen er ikke kommet endnu. Det er derfor, vi er ikke så lidt utålmodige.

Vi er stadig væk enige i, at dette er kun en gren af hele det problemkompleks, som ligger i standarder og normer, og vi er selvfølgelig nøjagtig lige så interesseret i, at det bliver løst på alle de andre områder. Vi føler bare, der kan tages fat her. Det var det, vi fik bevist og fik forelagt i den rapport, som kom den 31. august 1971. Derfor er vi startet her, men det udelukker selvfølgelig ikke, at det interesserer os nøjagtig lige så meget på alle de andre områder. Jeg synes også, regeringens behandling af denne sag understreger, at vi er nødsaget til simpelt hen at tage det skridt for skridt for overhovedet at komme nogen vegne.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg ved ikke, hvor meget hr. Simonsen lyttede til det, jeg sagde i mit første indlæg. Jeg gav udtryk for på tre ministeriers område ganske konkrete forslag, som man i det regeringsudvalg, der har drøftet spørgsmålene, var nået frem til. Det er et resultat af et arbejde, og det er et resultat af interne drøftelser i ministerierne og imellem ministerierne. Det forelå ikke på det tidspunkt, da den nuværende regering trådte til. Det forelå heller ikke, dengang vi havde drøftelsen i januar måned, men det foreligger altså nu. Det synes jeg dog — uden at jeg forlanger, hr. Simonsen skal udstøde de helt store jubelskrig — han i hvert fald skulle anerkende er sket. Dermed er grundlaget kommet for, at vi kan gå til de konkrete drøftelser med kommunerne. Vi har i løbet af foråret og sommeren været igennem en lang række drøftelser med kommunerne, som har understreget nødvendigheden af også set fra deres side, at vi får denne side af problematikken om forholdet mellem stat, amt og kommuner belyst, men jeg vil gerne sige, at man skal ikke gå rundt og tro, at det er sådan noget, der klares fra den ene dag til den anden.

Hr. Gunner Baunsgaard var inde på forholdet mellem amter, amtskommuner og primærkommuner, og i det materiale, vi nu har udarbejdet, og som bliver lagt frem for kommunerne, vil der givetvis komme til at være en række spørgsmål, hvor det kan blive vanskeligt at finde frem til den konkrete administrative løsning, fordi det bliver vanskeligt at forene amtskommunernes og kommunernes syn på, hvordan opgavefordelingen skal være. Men det er altså en proces, vi skal igennem, før den endelige vedtagelse kan ske, og det kræver i hvert fald nogle forhandlinger med de to kommunale organisationer.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Simonsen): Jeg erkender klart, at forslagen til, hvordan dette skulle løses, lå ikke fuldstændig færdige den 31. august 1971, men det, som jeg påpegede i min første svartale, var, at der i rapporten — og det vil budgetministeren kunne se — står anført: der er udvalgsarbejde i gang med henblik på at finde den mest praktiske løsning

[Simonsen.]

på denne sag. Vi har så senere under udvalgsarbejdet på grundlag af vores forslag konstateret, at dette udvalgsarbejde gik i stå i forbindelse med regeringsskiftet, og først i marts måned i år blev der nedsat to nye udvalg, som var færdige med deres arbejde i slutningen af juli måned. Da det så var færdigt, var det alligevel ikke et tilstrækkeligt grundlag for, at regeringen fik tingene ført ud i livet.

Det er derfor, vi er en smule skeptiske og stadig væk holder fast ved, at der er grundlag for at lægge et pres på regeringen for at få tingene til at gå hurtigere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):
Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 10 medlemmer til Europaparlamentet fra 1. januar 1973.

(Jfr. tidenden sp. 1145).

Valgt blev (for tiden fra 1. januar indtil indeværende folketingsamlings ophør):

Finn Christensen,
Poul Dalsager,
Erhard Jakobsen,
Marichen Nielsen,
Per Dich,
Knud Bro,
Knud Thomsen,
Per Federspiel,
Guldberg og
K. Helveg Petersen.

Første næstformand (Grete Hækkerup):
Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Ole Vig Jensen, Svend Haugaard, K. Helveg Petersen og Samuelsen har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til undervisningsministeren:

„I anledning af undervisningsministerens udtalelser ved afslutningen af UNESCOs 3. internationale konference om voksenundervisning i Tokyo ønskes en redegørelse fra ministeren om dansk voksenundervisning på grundlag af de forberedelser, der er foregået i Danmark i forbindelse med konferencen, og om, hvorledes ministeren agter at følge resultaterne op.“

Udvalget til valgs prøvelse har afgivet betænkning og indstilling. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 21. november kl. 13.30 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om fremme af forespørgsel til undervisningsministeren af Ole Vig Jensen m. fl.*
- 2) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om kontrol med overholdelsen af De europæiske Fællesskabers forordninger om arbejderbeskyttelse inden for landevejstransport.
- 3) *Første behandling af:*
Forslag til lov om fornyelse af statspræmieobligationslån.
- 4) *Første behandling af:*
Forslag til folketingsbeslutning om udflytning af statsinstitutioner m. v. [af H. C. Toft m. fl.].
- 5) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om uddannelse af børnehave- og fritidspædagoger.